

GÈNERES LITERARIS

1. La narració

"Narrar" és contar una història, real o inventada. La **narració** pot adoptar diverses formes: una notícia, una novel·la, un còmic, un acudit... Fins i tot les pel·lícules "narren" coses, tot i que amb unes altres tècniques. En tota narració hi ha el **narrador** (o la persona que conta la història), **els personatges** i l'**acció** o coses que passen. Dins d'un text narratiu poden haver-hi **descripcions** i **diàlegs**. Les narracions tradicionals són en prosa, però en altres èpoques se n'han escrit en vers.

Les **narracions literàries** són històries de **ficció**, encara que poden transcórrer en un **temps i un espai reals**. Tot text narratiu té tres parts:

plantejament	nus	desenllaç
Situació inicial. Presentació dels personatges, el temps i l'acció	Acció. Fets que passen i modifiquen la situació inicial	Final de la història i plantejament d'una nova situació

El plor de Lleó

1 Hi havia un temps en què la selva era un lloc plàcid i tranquil, on els animals convivien plàcidament. Es consideraven tots iguals i eren felïços. Jugaven tots plegats, compartien el menjar, s'ajudaven en la construcció dels caus i de les llodrigueres...

5 Però un dia Lleó s'adonà que era el més fort, el més valent, el més ferotge, que ell tenia els ullals més grans, les ungles més terribles, el rugit més esbalaïdor. I decidí proclamar-se a si mateix rei de la selva i sotmetre tots els animals a la seua voluntat.

10

15

Qüestions:

1. Assenyala el temps i el lloc on transcorre l'acció.
 2. Assenyala plantejament, el nus i el desenllaç.
 3. Els personatges.
 4. El narrador ¿participa en els fets o no? ¿Usa la 1a o la 3a persones?
 5. ¿Conté alguna descripció?
 6. ¿I diàleg?
 7. ¿La narració està escrita en vers o en prosa?
- Lèxic
- El cau: l'amagatall (N)*
La lludriguera: l'amagatall

20 Això, és clar, no féu cap gràcia a ningú, i des d'aleshores a la selva regnà la vanitat i la crueltat, la rancúnia, la por i la submissió. I Lleó, víctima de la seua vanitat, acabà sent burlat per algú que pot ser més astut, més fort, més cruel que ell...l'home

dels conills.(N)
L'ullal: dent canina(N)
L'unqla: làmina còrnia a l'extrem d'un dit. (N)
Esbalaïdor/a: sorprenent (adj)
La rancúnia: el rancor(N)

Jaume Cela i altres, Llibres d'Aliorna.

2. La narració literària

Les **narracions literàries** són històries de **ficció**, encara que poden transcórrer en un **temps i un espai reals**.

2.1. L'ordre temporal en la narració

L'autor de la novel·la pot fer que el narrador ordene les accions del text

a) seguint **l'ordre cronològic** en què van produir-se. És el que se segueix a "El plor del Lleó":

1r fet: tots són feliços i solidaris.

2n fet: el Lleó es creu millor i es proclama rei.

3r fet. A la selva regna la submissió i la por.

4rt fet: L'home es proclama superior al lleó. Els fets ocorren un després de l'altre.

b) l'acció torna arrere en el temps.(retrospecció o flashback)	c) L'acció s'avança a fets que encara han de passar (anticipació)
Crec que és ara quan he de començar el relat. Enric m'acaba de fer el senyal convingut(...) Cada volta hi ha més gent a l'emissora. Potser no hauria d'haver vingut, tal com volia mon pare. Però aquest periodista m'ha fet bones raons i he confiat en ell de seguida. A més, cal ajudar els meus amics de l'illa. Ja és hora de donar a conèixer tot el que hi fan. -Bé, tot va començar inesperadament una vesprada	No tornaré a veure mai més les terres aspres que voregen el mar cap a llebeig, per on he trescat dies i nits sota les llunes d'estiu. Demà, de bon matí, vindran els carcellers que guarden la presó, em trauran del forat, (...) em portaran a la plaça pública i faran entrega al botxí de la meua persona. La sentència diu que he de retre la vida en trencar l'alba. Gabriel Janer Manila, <u>Daniel i les bruixes salvatges.</u>

del mes de juliol en què... Josep Millo, <u>Viatge a l'illa gran</u>	

- ¿Quina persona utilitza el narrador en aquests dos textos?
- ¿Què diferencia el primer del segon narrador?

3.El conte.

És una narració breu, en prosa, de fets inventats. A això, hem d'afegir uns personatges, un temps i un espai.

El conte, caracteritzat per la brevetat, comporta aquestes característiques:

- trama senzilla.
- ritme narratiu àgil.
- personatges poc nombrosos.

El conte, com a text narratiu que és, presenta un **plantejament**, un **nus** i un **desenllaç**.

Aplica tot això al següent conte de Josep Vicent Marqués:

- 1 Dues notes a peu de pàgina s'havien enamorat. Com que
vivien en pàgines separades --la 212 i la 213--, eren felices a la
llibreria, sense cap altre contratemps que alguna mà fullejadora
d'un possible comprador. Però un estudiant s'endugué el llibre i
5 començaren a passar estones separades. Un dia l'estudiant en
subratllà una i l'altra es va enfadar: "No m'agrada que et
pintes", digué, i tingueren una baralla. Portaven ja una setmana
sense parlar-se quan l'estudiant deixà el llibre obert entre
ambdues pàgines per anar a comprar tabac i fou atropellat per
10 un cotxe. El pare del xicot volgué conservar per sempre la seua
cambra tal i com ell l'havia deixada: la cadira una mica separada
de la taula, el cendrer ple de burilles, el llibre obert entre les
pàgines 212 i 213...
- Josep Vicent Marqués, Amors impossibles.

1.Trama

2.Personatges

3.Temps i espai

4.Plantejament,nus i desenllaç.

Els contes poden ser de misteri, d'amor, de ciència-ficció, i dirigir-se a un públic infantil o adult. Les faules són contes protagonitzats per animals, caracteritzats per la seua intenció didàctica, en forma de moralitat final. Recorda el "Llibre de les bèsties", de Ramon Llull, o aquesta que tens a continuació, del francès La Fontaine.

ELS DOS ASES

Anaven per un camí dos ases amb càrregues ben distintes: un portava civada i l'altre, or. El que portava la civada tenia un aspecte humil i discret, mentre que l'altre caminava amb un aire orgullós i pedant, com si fóra seua la càrrega valuosa. De sobte, enmig del camp, aparegueren uns malfactors i a l'ase que transportava el metall preciós li descarregaren més de vint bastonades a les costelles per tal de robar-li'l. Aleshores, exclamà:

-Qui m'ho havia de dir! Quina desgràcia! A mi m'inflen a garrotades i a tu ni tan sols et toquen!

-Amic meu! -contestà l'altre- Els càrrecs importants solen comportar greus inconvenients. Si en comptes d'or preciós hagueres carregat l'humil civada, hauria canviat la cosa.

¿Quina és la moralitat d'aquesta faula?

4.La novel·la

Recordaràs que en la unitat anterior definíem el conte com una **narració breu, en prosa, de fets inventats**. A això, hem d'afegir uns **personatges**, un **temps** i un **espai**. Em resum:

→ trama senzilla.

→ ritme narratiu àgil.

→ personatges poc nombrosos.

Doncs bé: la **novel·la** es caracteritza per

→ una trama complexa. Canvia molt sovint de personatges, de temps i d'espai i inclou molts i variats fets narratius.

→ ritme narratiu desigual. A vegades s'alenteix, generalment quan apareixen descripcions i d'altres s'accelera, com en el cas que hi haja diàlegs.

→ personatges abundants. Poden ser principals (i dins d'ells, el o els protagonistes), els antagonistes, els secundaris.

Com que el text amb què comença la unitat és un fragment no ens podem fer idea exacta del conjunt de la novel·la. Això sí, en tant que fet narratiu, té el seu plantejament, nus i desenllaç.

2. Classes de novel·les

Amb el pas del temps la novel·la ha variat la temàtica, la forma i l'estructura. En l'Edat mitjana abundaven les novel·les cavalleresques, més tard les novel·les picaresques i, ja en el segle XIX les impressionants novel·les realistes.

Podem dividir les novel·les actuals, segons el tema que tracten en:

històrica	d'aventures	de ciència ficció
de terror i misteri	policíaca o negra	romàntica

Intenta incloure cada una d'aquestes conegudes novel·les en l'apartat corresponent:

"20.000 llegües de viatge submarí", de Juli Verne.

"Penja els guants, Butxana", de Ferran Torrent.

"Només la mar ens parlarà d'amor", de Joan Pla.

"Lleó l'Africà", d'Amin Maalouf.

"Jo, robot", d'Isaac Asimov.

"Dràcula", de Bram Stoker.

Intenta classificar altres novel·les que recordes.

La lírica

És el **gènere literari** que comprén les obres que expressen **sentiments** i **emocions**. El més habitual és que s'escriu en **vers**.

Es caracteritza per la seua **musicalitat** i **recursos rítmics** que s'aconsegueix per mitjà de la repetició de **sons, paraules, estructures**, etc, amb els quals es crea un **ritme**.

Un dels elements que dóna ritme al poema és la **rima**, és a dir, la repetició de sons en dos o més versos a partir de l'última vocal tònica. Si només coincideixen les vocals la rima es diu **assonant**.

Ex: Volent amor venjar tan gran cruesa
i deslliurar d'un tir mil de cadena

però si coincideixen vocals i consonants es diu rima **consonant**.

Ex: Diners fan bé, diners fan mal,
diners fan l'home infernal

Si les paraules que rimen són agudes es diu rima **masculina**, però si són planes la rima és **femenina**.

Per una vela
en el mar blau
daria un ceptre.
Per una vela
en el mar blau
ceptre i palau.
Per l'ala lleu
d'un virtut
mon goig daria
i el tros que em resta,
mig romput
de joventut.

La mesura dels versos, com la rima, ajuda també a crear el ritme. Els versos poden ser **d'art menor**, si tenen fins a vuit síl.labes, i **d'art major**, si en tenen nou o més. En valencià es compta fins a l'última síl.laba accentuada.

Ex: Per / u/na/ve (la) = 4 síl.labes
en / el / mar / blau = 4 síl.labes

Si l'última síl.laba d'una paraula acaba en vocal i la primera síl.laba de la següent comença en vocal, podem fer **sinalefa** i comptar una sola síl.laba.

Ex: I el / tros / que em / resta
1 2 3 4

Els versos que no rimen s'anomenen **versos lliures** i es representen mitjançant un guionet.

A la ciutat de Nàpols -
hi ha una presó 6a
hi ha vint-i-nou presos -
que canten la cançó 6a

Els poetes usen altres recursos com l'al.literació (repetició d'un so en distintes paraules): "i roda un carro el tro de guerra" o el paral.lelisme (Repetició de les mateixes estructures sintàctiques):

Per una vela
en el mar blau
daria un ceptre.
Per una vela
en el mar blau
ceptre i palau.
Per l'ala lleu

A vegades, en la poesia, l'escriptor defineix una paraula mitjançant les sensacions que li produeix. O es compara amb alguna cosa que aquesta paraula t'evoca. Això s'anomena donar valor **connotatiu** a les paraules i és propi de la poesia i, en general, de la literatura.

Gavines, mans en adéu
que desprén el cel com llàgrimes.

Enric Navarro Borràs

La mar és una música en blau,
un mirall d'argent per al sol,
el llit on la lluna s'adorm,
el somni amb estels d'infant.

Josep Piera

LES ESTROFES

Una **estrofa** és un conjunt de versos que forma part d'un poema que comparteixen la mateixa quantitat de síl·labes i la mateixa rima. Hi ha poemes sense estrofes com el **romanç**.

Vegem alguns exemples d'estrofa:

APARIAT. Conjunts de dos versos de rima consonant. D'art menor o major.

El meu cor viu a nivell
del vol més alt de l'ocell.

J. Palau i Fabre.

TERCET. Versos d'art major en què el primer i el tercer vers rimen en consonant.

Tu que ames d'un esclat de cacatues,
les corbates, que compres a parells,
i duus al sol un mocador quan sues,
[...]

Josep Carner

QUARTET, QUARTETA. El quartet és d'art major i la quarteta d'art menor. Rima consonant o assonant.

La ginesta altra vegada!
la ginesta amb tanta olor!
És la meva enamorada
Que ve al temps de la calor!

Joan Maragall

QUINTET,QUINTETA. Art major o art menor. Rima consonant.

Tinc una oda començada
que no puc acabar mai.
Dia i nit me l'han dictada,
tot quant canta en la ventada,
tot quant brilla per l'espai.

Joan Maragall.

SEXTET,SEXTETA. Art major o art menor.Rima consonant.

Si deia que el bosc m'ha parlat,
el rabassaire se'n riuria.
Al noguer verd jo m'he adreçat,
si n'és igual nostra alegria.
Ai, com penetra al fons del cor
el goig daurat de l'aire de l'or!

Josep Sebastià Pons

OCTAVA o COBLA.Típica de la nostra literatura medieval.

Veles e vents han mos desigs complir
faent camins dubtosos per la mar.
Mestre i ponent contra d'ells veig armar:
xaloc, llevant, los deuen subvenir,
ab llurs amics lo grec e lo migjorn,
fent humils precis al vent tremuntanal
que en son bufar los sia parcial
e que tots cinc complesquen mon retorn.

Ausiàs March

SONET.Catorze versos (normalment d'art major).Dos quarts i dos tercets.

En el mirall del vent hi dorm la imatge
dels dies exhaurits sense alenar,
de nits sense dolor. A baix, la mar
es fa material pur i salvatge
que em reverteix al món. Sé que el viatge
encara és tot per fer, fins a ancorar
en port sense eixidiu. En arribar,
el meu navili i jo serem carnatge
de desamor, d'oblit... Els meus delers,
avui tan vehements, són ficció,
compàs d'espera en va, tibats velers
singlant sense cap rumb. El faralló,
enterc, em veu passar cap als darrers
ponents i l'ona em diu una cançó.

Jaume Fuster Alzina

Ací teniu un exemple de **romanc**, sèrie de versos on només rimen, en assonant, els versos parells. D'art menor

A la voreta del mar
n'hi ha una donzella

4a

que en brodava un mocador,	_____
la flor més bella.	4a
Com ne fou a mig brodar	_____
li manca seda.	4a
Gira els ulls envers la mar:	_____
veu una vela;	4a
veu venir un galió	_____
tot vora terra;	4b
ne veu venir un mariner	_____
que una nau mena.	4b
-Mariner, bon mariner,	_____
que en porteu seda?-	4b
-De quin color la voleu,	_____
blanca o vermella?-	4b
-Vermelleta la vull jo,	_____
que és millor seda.	4b

(tradicional)

teatre

Consisteix en un **fet**, una **història** (real o imaginada) que algú(**autor**), escriu en forma dialogada (**text**, amb indicacions com acotacions i apartes) perquè algú altre(**director i actors**) el represente en un espai físic concret(**local**) i davant un **públic(espectadors)**. La representació és un espectacle total en què s'ajunten determinants elements:

- la paraula,
- el decorat,
- els llums,
- el vestuari,
- el maquillatge,
- els pentinats,
- les veus dels actors,
- la música i els efectes especials,
- etc
- (...)

ACTIVITAT

Relaciona els autors teatrals de l'esquerra amb les obres que escrigueren, a la dreta.

Bertolt Brecht

Àngel Guimerà

Calderón de la Barca

William Shakespeare

El verí del teatre

Tot esperant Godot

L'òpera dels tres rals

Els núvols

Samuel Beckett
Rodolf Sirera
Aristòfanes
Sòfocles
Antonio Buero Vallejo

Mar i cel
Èdip Rei
La vida és sueño
Historia de una escalera
Romeo i Julieta

figures literàries

FONÈTIQUES:

▪ **al.literació**

Repetició d'un o més sons en una oració o vers, amb la finalitat d'imitar un so o transmetre una sensació: [en aquest cas, la "ll"]

Les ones van i vénen amb son plomall d'escuma:
ja s'alcen bullidores, ja cauen gemegant,
ja en rams de perles brillen a la claror dels astres,
ja estenen per la platja son transparent cristall.

Víctor BALAGUER

Si la sensació es considera agradable, es diu **eufonia**. Si és desagradable, **cacofonia**.

▪ **onomatopeia**

Paraules creades a imitació de sons reals. Aporta expressivitat.

...que par que sien oronetes dins lo niu
que si els sou prop, sols lo xiu-xiu
basta eixordar-vos.

Jaume GASSULL

▪ **paranomàsia**

Joc de paraules en què apareixen dos mots, diferents en algun fonema, amb significat distint.

Destacava sa pulcra bellesa en el sepulcre

Teodor LLORENTE

▪ **similicadència**

Ús de dues paraules de la mateixa categoria, nombre, gènere, persona, temps, etc.

Però plagué a Jesucrist, per sa gran pietat,
que es presentà a **mi** cinc voltes crucificat
perquè **el** recordàs i en fos enamorat
tan fort, que **jo** tractàs que **ell** fos predicat.

Ramon LLULL

En aquesta estrofa tenim en **negreta** els pronoms personals; subratllats, en canvi, els adjectius qualificatius que provenen d'antics participis.

SINTÀCTIQUES:

▪ **anadiplosi**

Repetició de l'últim element d'una oració o vers al començament del següent:

Ombres ja de ma vista tenebroses,
tenebroses, mortals, però volgudes.

Francesc FONTANELLA

Asseguda ran de l'aigua,
ran de l'aigua d'una font.

Miquel COSTA I LLOBERA

▪ **anàfora**

Repetició de la mateixa paraula o paraules al començament de dues o més sèries d'oracions successives:

Diners fan bé, diners fan mal,
diners fan l'home infernal

Anselm TURMEDA

▪ **asíndeton**

Supressió dels connectors, que dóna rapidesa al text.

amb un roc broix a dins el cor, revesses
tirades, secs senyals d'aspres fogueres,
mala destrat, l'astor, l'esparver, guaites
occits, fogalls, brucs, esparts, tesos cànems,
rodes, turments, els claus, els rebrecs lassos,

Ramon PINYOL

▪ **polisíndeton**

Abundància de conjuncions amb intencions diverses: alentir el ritme, donar força, etc.

E parlen **e** se rien **e** salten, **e** van ab gests de vils
fembres, **e** muden llurs hàbits **e** lligars...

Francesc EIXIMENIS

▪ **el.lipsi**

Omissió d'algun element que passa a estar sobreentès:

La vella cançó i la nova
no es desassemblen d'un bri

Joan MARAGALL

▪ **encavalcament o encavallament**

En poesia, continuació brusca d'un vers en el vers següent:

Esposa
fèrtil d'enginy gosat
seré. L'amor com una rosa

sola. Per àrbitre,
llibertat.

Clementina ARDERIU

▪ **hipèrbaton**

Alteració de l'ordre normal de la frase amb la intenció d'emfasitzar l'element que canvia de lloc:

Desesperat de mos desigs complir
iré pel món vostre orgull recitant [hauria d'estar al
principi]
Ausias MARCH

▪ **paral.lelisme**

Repetició de versos amb una estructura paral.lela:

Com la gavina de la mar blavosa
que en la tranquil.la platja fa son niu.
Com lo nevat colom que el vol reposa...

Teodor LLORENTE

▪ **quiasme**

Distribució dels elements d'un vers de forma creuada.

Lliures de joia, de temença lliures.

1 2 2 1

Josep CARNER

SEMÀNTIQUES:

▪ **al.legoria**

Descripció o narració que té un significat real i un altre de figurat; és com una metàfora continuada que pot aparéixer en un fragment o desenvolupar-se al llarg de tota una obra.

Demanà l'amic a son amat qual cosa era major o amor o amar.
Respòs l'amat, e dix que, en creatura, amor és l'arbre e amar és lo fruit e els treballs e els llanguiments són les flors e les fulles...

Ramon LLULL

▪ **antítesi**

Oposició de conceptes. ...però lo mal no es deu jamás concebre
per esperar algun bé en puga nàixer.

Joan ROÍS DE CORELLA

▪ **antonomàsia**

Ús d'un epítet en nom d'un antropònim o topònim.

Amor, amor, lo jorn que l'Innocent [Jesucrist]
per bé de tots fon posat en lo pal.

Ausiàs MARCH

- **apòsició**

Iuxtaposició de paraules amb intenció explicativa o emfàtica.

Jo seria més prest content d'entrar en lliça,en camp clos,a tota ultrança,ab deu cavallers,que no cometre semblant acte.

Joanot MARTORELL

- **apòstrofe**

Exclamació feta amb vehemència a un personatge, animat o inanimat, real o imaginari, present o no.

Ajuda'm, Déu! Mas follament te pregue,
car tu no vals sinó al qui s'ajuda...

Ausiàs MARCH

- **comparació**

Relació de semblança establida entre un fet, objecte o qualitat amb un altre, mitjançant l'adverbi COM.

Si com la mar se plany greument e crida
com dos forts vents la baten equalment.

Ausiàs MARCH

- **enumeració**

Acumulació d'accions, objectes o qualitats juxtaposades,sense conjuncions,per la qual cosa s'associa a la figura d'asíndeton:

Doncs dic que totes
de qualche estat
color,etat
llei,nació
condició,
grans e majors,
txiques,menors
jóvens e velles...

[ací Jaume Roig, al seu "Espill" enumera diversos tipus de dones]
Jaume ROIG

- **epítet**

Adjectiu que remarca una qualitat inherent al substantiu a què acompanya:

La veig en fosca nit i en lluna clara.

Tomàs AGUILÓ

- **exclamació**

Expressió que pot mostrar emocions diverses: amor, temor, alegria, por,etc.Va amb signe d'admiració.

Adéu-siau, turons, per sempre adéu-siau,
Oh serres desiguals, que allà en la pàtria mia...
Bonaventura Carles ARIBAU

- **gradació**

Enumeració de conceptes amb un ordre ascendent o descendent, que té la intenció de crear o relaxar un clima.

Me trob del tot en mal poder sotmés,
no vey algú que de me s'haja cura,
e soy guardats, enclòs e pres,
de que.n fau grat a ma trista ventura.

Jordi de SANT JORDI

- **hipèrbole**

Exageració que traspasa el límit de la versemblança. Amb finalitat crítica, emfàtica, satírica, etc.

Bullirà el mar com la cassola en forn.

Ausiàs MARCH

- **homonímia**

Dues paraules s'escriuen exactament igual, però tenen significats diferents:

Na Pau, na Pau, tant desir vostra pau.

Lluís ICART

- **imatge**

Identificació entre dos objectes. Es diferencia de la metàfora perquè en la imatge estan presents en el text l'element real i l'irreal.

Amor és mar tribolada d'ondes e de vents, qui no ha port ni ribatge.
Pereix l'amic en la mar e en son perill pereixen sos turments e neixen
sos compliments.

Ramon LLULL

- **interrogació retòrica**

Afirmació que s'expressa amb modalitat interrogativa.

¿Qui és lo foll que em repte, si no am?

¿Qui és lo foll reptant-me d'amar?

Ausiàs MARCH

- **ironia**

Afirmació que cal interpretar en sentit contrari del que es diu. Si el que es diu és cruel o mordaç es diu **sarcasme**.

Guarda -dix Plaerdemavida- què dius, que gran dubte serà que no
muïres. E si mors, la teua mort serà criminosa. Guarda bé que no et
facen mal els talons. [si fuges de la batalla]

▪ **lítote**

Afirmació en negatiu.

Si d'aquí a una setmana no és morta, torneu.
[o siga, viva] Jordi SANSANEDAS

▪ **metàfora**

Identificació entre dos objectes en la qual l'element irreal substitueix l'element real.

Jo, que en breu estona vinc a seure a esta antiga
sagrada llar, on crema lo foc de l'avior.
[casa] Vicent W. QUEROL

▪ **metonímia**

Designació d'una cosa amb el nom d'una altra amb la qual manté una relació de causa/efecte, continent/contingut, autor/obra, o algun tipus de contigüitat, temporal, causal o espacial.

La Corona = el rei
L'espasa = el torero
La Creu = el cristianisme
La Mitja Lluna = l'islam
El got de vi = en realitat, allò que té dins.
M'encanten els Velázquez = les obres d'aquest pintor.

▪ **oxímoron**

Unió sintàctica íntima entre conceptes contradictoris en un vers o enunciat.

Clar veuran m'haveu llançat del segle,
ab honestat matant ma vida morta.
Joan ROÍS DE CORELLA

▪ **paradoxa**

Unió d'idees aparentment contràries.

Rei pot ser dit lo pobre dins sa pensa
per un petit do que el sia ofert
e, lo ric hom de llarguesa desert,
gran suma d'or pobretat no el defensa
[el pobre pot viure com un rei, i un ric viure com un pobre]
Ausiàs MARCH

▪ **perífrasi**

Expressió amb diverses paraules d'allò que es podria dir amb una de sola.

aigua de plor(per llàgrimes)
Ausiàs MARCH

- **personificació**

Assignació de qualitats humanes a coses i éssers que no ho són.

Somriqué la muntanya engallardida
com si estrenàs son verdejant mantell.

Jacint VERDAGUER

- **sentència**

Expressió breu d'un pensament profund de caràcter moral o filosòfic. Si és culta, es diu **màxima**(Cogito ergo sum), si és popular, **refrany**, **adagi** o **proverbi**.

Car l'abundància de riqueses en persona jove és gran ocasió de pecar, segons testimonia Salamó.

Isabel de VILLENA

- **símbol**

Representació d'un concepte abstracte mitjançant un altre de concret.

Llir entre cards, lo meu poder no fa
tant que pogués fer corona invisible.

Ausiàs MARCH

- **sinècdoque**

Designació d'una cosa amb el nom d'una altra amb la qual té una relació de gènere/espècie, part/tot, singular/plural,etc.

L'home sota el dolor, sota la por!
i per torna només la joventesa
sovint, massa sovint, pel fal malmesa...

Pere QUART

- **sinestèsia**

Associació d'impressions sensorials que són captades per sentits diferents.

Se'ns va morint la llum, que era color
de mel, i ara és color d'olor de poma.

Gabriel FERRATER

- **sinonímia**

Relació d'identitat entre dues o més paraules.

El meu ,senyora, és un verger de lliris
esllanguits, pàl.lids, tendres, tremolosos...

Joaquim RUYRA

